

העם

נצחון מביש

התעמולה הרשמית היתה מחפירה: שק" רים גסים (שטראוס לא היה מעולם נאצי)... דברי התחסדות (לא נקבל את הדעה ה" גרמנית) שיש לפסול אדם רק בשל היותו רוב הכנסת — החלטת שהושגה עלידי מקחומימכר ציני עם המפד"ל, שהיתה שקועה עד מעל לראש בביצת-הרפש של פרשת שפיגל.

אולם אירועי השבוע לא היו אפשריים, לולא חוסר-האונים של מפלגות האופוזיצ" י, שערכו את אחת מהצגותיהן האומללות ביותר.

שום מאורע לא הרעיד את מיתרי הלב של הציבור הישראלי בשנה האחרונה, כמו ביקורו של פראנץ יוזף שטראוס (ראה ה" נידון וכתבה). אולם ההתרגשות הכנה לא יכלה למצוא לה פורקן, בהעדר כוח ציבורי מאורגן שיספק לו אפי' טיביעי.

הופכה מתחת לאף. הוכר החל כבר בראשית השבוע, כאשר העניין עלה ב" כנסת. דוד בן-גוריון ושמעון פרס התחבאו מאחורי לוי אשכול, וזה התחפק בשורה של סיסמות. טענתו העיקרית: שטראוס לא היה נאצי.

איננו, ההתנגדות המדינית לשטראוס לא באה רק בגלל עברו הרחוק, אלא הדקא בשל עמדתו בהחל ובעבר הקרוב. אולם לגבי הממונים היתה שאלת עברו הנאצי של שטראוס נקודת-המפתח הריגשית. האם היה נאצי — כן או לא?

לא היה דבר קל יותר מאשר להוכיח כי אומנם היה שטראוס חבר פעיל במפלגה הנאצית. ההוכחה היתה מונחת ממש מתחת לאף: כתבת-שער גדולה של השבועון ה" אמריקאי הימני טיים, מיום 19 בדצמבר 1960, הכתובה באהרה נלהבת לשטראוס ה" ימני. כתבה זו מאשרת בפירוט כי שטראוס היה חבר אירגון נאצי צבאי-למחצה (ראה עמודים 67).

לגבי מפלגות, החולשות על תקציבי" בחירות של מיליונים, אין קושי בשיגור חוליית-מחקר לגרמניה, כדי שתחזור תוך יומיים עם הוכחות מוחצות על עברו ה" נאצי של האיש, בכתב ובצילום.

אולם שום מפלגה לא נקפה אצבע. טענ" תה המכרעת של הממשלה נשארה ללא ענה — העוקץ הראשון של ההתמרמרות הציבורית קנה.

בידורות בלתי-מוזהרות. גרוע עוד יותר היה אירגון התגובה הציבורית.

אילו שיתפו כל המפלגות פעולה, ואילו גייסו לפעולה זו מאות אנשי-ציבור, אנשי" רוח ומעצבי דעה-הקהל, אשר ששו לתת יד למיבצע כזה, אפשר היה לארגן במשותף הפגנה ציבורית שהארץ לא ראתה עוד כ" דוגמתה, ושהיתה מעוררת הד אדיר בעולם. לא היה כל קושי בהבאת תמישים אלף אורחים לנמל-התעופה בלוד או לכל מקום אחר — מיספר קטן בהשוואה לקהל ב" תחרות כדורגל בינלאומית.

אולם כל מפלגה שקדה על בידותה ה" בלתי-מוזהרת, פנתה רק לעסקניה ולגרוריה. ההפגנות הניפרדות היו בחלקן מרשימות, בחלקן עלובות — אך אף אחת מהן לא הגיעה למימדים שתאמו את מצבי-הרוח ה" ציבורי הנזעם. עתונאים דרים יכלו לקבל את הרושם — המוטעה לחלוטין — כאילו ההתנגדות לביקור שטראוס מצומצמת ל" קבוצות-שוליים.

אחר-משהו השמיצו העסקנים זה את זה, כרגיל. אמר עסקן מפ"מי: "מה אפשר ל" דרוש מבנינו? הוא מוכן ללחום בבן-גוריון, אבל לא להרגיז באמת את פרס". אמר עסקן חרותי: "מפ"ם פוזלת לעבר הקואליציה".

העקיצות ההדדיות לא עניינו את האזרת. הוא רק ידע כי בעניין בעל משמעות רצי" שית כה עמוקה נכשלו המפלגות, ולפרס הונח לנחול ניצחון מביש. זוהי ידיעה מסוכנת — כי כל כישלון של ההגנות מעמיק בציבור את מישקע הציניות, ה" מקשה על כל מיבצע חדש של הכוחות ה" הגוונים.

מדיניות

שבוע טוב

למדינאי ירושלים, החיים מן היר אל ה" פה, ללא קו עיקבי ויעד ברור, היה זה שבוע טוב:

במרחב שוב ירדו מניות האיחוד

בכמה אחוים, כאשר ניגש המישטר ה" עיראקי לחיסול התאים של חסידי עבד אל-נאצר במדינה. הדבר חזק את החזית העיראקית-סורית מול מצרים, הביא לביטול ועידה של ראשי המדינות הערביות המה" פכניות. הדבר בוצע בשעה שנשיא רע"ם היה עסוק באדיס-אבבה, אחרי שטיהור דומה בוצע בסוריה, כשנשיא רע"ם היה עסוק באלג'יר.

באדיס-אבבה נאלצו מדינאי-ערב לחתר על העלאת העניין הישראלי על סדר היום, מול התנגדות רוב המשתתפים ב" ועידת ראשי המדינות האפריקאיות החופ" שיות. אומנם, כל התעידה לא היתה חשו" בה ביותר (למרות הרעש הרב שנוצר סבי" בה בעתוני ישראל), אך היה זה בכל זאת הישג נכבד של משרד-החוץ הירושלמי, פרי מאמציו במשך תקופה ארוכה.

תוצאה משמחת אחרת של הוועידה: מר" כז תנועת-האיחוד האפריקאית נקבע בבירת חבש — מדינה בה ממלאים ישראלים תפ" קידים מרכזיים, והקרובה לישראל יותר מכל מדינה אפריקאית אחרת.

ברושלים נמסרה איגרת של ממ" שלת בריית-המועצות, שכיבדה את ישראל (ככל שאר מדינות היס התיכון) בתביעה לפזר את אזור היס-התיכון מנשק גרעיני. אילו הגלה ישראל בפירוז המרחב מנשק" השמדה, יכלה לנצל איגרת זו כדי להע" לות תביעה זו באופן דרמטי על סדר היום של המעצמות הגדולות. מאחר ש" ממשלת ישראל מתנגדת בהריפות לפירוז גרעיני, היא לא תעשה זאת, אך תנצל את האיגרת לשם חזרה בדרג גבוה על הסיס" מות השגורות של תעמולתה. ואין דבר ה" משמח את לב מדינאי ירושלים יותר.

בהשוואה לבעיות האמיתיות של ישראל, היו כל אלה שמחות ספלות. אך מדינאי ירושלים אינם מפונקים.

עתונות

כך הם אומרים

על הופעתו של גמאל עבד אל-נאצר, עם הגיעו לנמל-התעופה החבש, ערב ועידת ראשי המדינות האפריקאיות:

כתב מעריב, שמואל שגב: "... ראיי" תי אדם עצבני, שעניו מרצדות, אדם ש" מעמדו הפוליטי לטה בערפל, גם בשטח המדיניות האפריקאית וגם הערבית..."

כתב ידעות אחרונות, אלקנה גלי, באותו יום, על אותו מעמד: "... נאצר, בעל-השיער המאפיר, נראה רגוע, מרוצה מעצמו ושופע חיובים..."

מפלגות

פירוז הפירוז

האם חלה תזונה כלשהי בעצמת המפלגה הליברלית בענייני חוץ ובטחון? כאשר נסתיימה, בשבוע שעבר, ועידת המפלגה, היתה שאלה זו שנוייה עדיין במחלוקת. החלטות הוועידה בשטח המדיני יכלו להתקבל גם בוועידת מפא"י. הן חזרה, ב" אורח שיגרת, על הקריאה המסורתית ל" חוץ צה"ל, המליצו על פלישה לירדן ב" מקרה של שינוי מעמדה, תבעו ערובות בינלאומיות לישראל. מאידך נתקבלה, ללא הסתייגות, התביעה לביטול המימשל הצבאי. ההתמודדות האמיתית היתה צפויה סביב מ"ה, שהיא תוצעה בעיני משרד-הבטחון ומשרד-החוץ כאחד: "פירוז". חסידי הקו" הרישימי במפלגה, ובראשם יזהר הררי, הן" מו במילה זו בשצף-קצף. לעומת זאת יצאו פנחס רוזן ומשה קול בגלוי למען פירוז המרחב מנשק אטומי. אפילו אלימלך רימלט, שהוא בדרך כלל חסיד הקו הבטחוניסטי האדוק, שינה את סגנונו במהלך הוועידה, הסכים שהפירוז רצוי — אך רק אחרי מתן ערובות בינלאומיות לישראל.

מה זה "תוקפני"? במצב זה הגיש דובר הצעירים, זאב כ"ץ, הצעת-החלטה, ש" קראה לפירוז המרחב מנשק בלתי-שיגרתי — כגון טילים ונשק גרעיני, אך בפני מלי" את הוועידה הוגשה הצעה בנוסח מתון יותר: פירוז המרחב מ"נשק תוקפני".

כ"ץ חיכה שהררי יגיש הסתייגות. אך הררי, שחש במצבי-הרוח של הוועידה, נמנע (המשך בעמוד 8)

* האיגרת לא פירשה, בלי ספק בכוונה, אם היא מבקשת לפזר רק את היס וה" נמלים (מצוללות הנושאות טילים אטומיים), או גם את הארצות הגובלות עם היס, כגון מצרים, ישראל, לבנון, סוריה.

אק"י

אירגנה את הפגנת אירגון הלוחמים האנטי-נאציים, שצעדה לכל אורכו של רחוב אלנבי בתל-אביב, עד לשפת היס. תמונה זו מראה את המפגינים הממלאים את כיכר הרברט סמואל ואת רחוב אלנבי, כמעט עד לכיכר קולונע מוגרבי.

על רגליו, השתיק בשאגתו את המפריעים ונאם גאום מיליטריסטי נילהב. הקאנצלר, נירגש עד דמעות, לחץ את ידיו. **השיר המיליטריסטי:** נחל ניצ" חון גדול בבחירות במחוזו ב-1953, ב" רכבו על הגל המיליטריסטי החדש. נתמנה לשר בלי-תיק, והקדיש את זמנו לחתימה תחת שר-הבטחון דאז, תיאודור בלאנק, ש" היה איש האיגוד המיקצועי ושונא-מלחמה. כדי להסיה את דעתה, מינה אותו אדנאר שר לעניינים אטומיים. בתפקיד זה הניח את היסוד לחימוש האטומי של גרמניה. ב-1956 הצליח לחסל את בלאנק, הפך שר-הבטחון בעצמו. ניגש מיד לרכוש את לב הציבור המיליטריסטי, ואת הקצונה ה" נאצית הוותיקה. התפרסם בהכרזה ש"הגר"

זור הכיתה, הר שטראוס! "שטראוס — ראוט" "אין רצוי, שטראוס" מקי" מפ"ם, חרות. כרזות ב" עברית, באנגלית, בגרמנית. שטראוס, שטר" אום, שטראוס. זה האיש, על כל גילגוליו: **הצעיר הנאצי:** פראנץ יוזף ש" ראוס (שנקרא על-שם הקיסר האוסטרי ש" מלך באותה תקופה) נולד ב-1915 לקצב גרמני במינכן. בימי ילדותו היתה עיר זו מרכז המפלגה הנאצית. היגריך הימלר קנה בשר אצל אביו, וחנותו שכנה מול אולפך" הצילומים של היגריך הופמן, צלמו ה" פטי וי-דיו האיש של אדולף היטלר, אשר ביקר שם לעיתים תכופות. כשהיה בן המש, זכה פראנץ יוזף למנת" מכות אכזרית מידי אביו, כשהו תפס אותו

בגוב בליריה

מנים לא יסכימו למלא על לוח השח"ת המערבי את תפקיד האיכר הרגלי, בעוד ה" אמריקאים יהיו רצים אטומיים. קשר קש" רים עם ספרד הפאשיסטית, החזיר את אלופי התרמאכט לעמדות-המפתח בצבאו, החזיר לצבא את הסממנים והשירים של הצבא הישן. כאשר נתן לחייליו מדים ש" היו זהים למדי התרמאכט, התלוץ בגלוי: "רבותי, המגפיים מצויידות בסוליות-גומי דמוקראטיות!"

עורר לעיתים תכופות שערוריות. בין השאר: כאשר שלח ברכה אישית לכנס של ותיקי הסיס-הקרבי, בה העניק להם מעמד מוסכי של חיילים הגונים וכשרים. פעם אחרת: כאשר קצינים של הצבא החדש, ב" מדיהם, השתתפו במיצעו אירגון ותיקי ה" סיס-הקרבי, שהוא מוקד התעמולה הניאור נאצית בגרמניה.

יררשיה-העצר: נשא לאשה את בתו של יצרן-בירה, מרבה לשתות כמויות עצו" מות של שמפניה, נחשב לשיכור כרוני. החל להתור תחת שר-החוץ, כדי לרשת את מקור" מו ולפסל לעצמו דרך לכס הקאנצלר. עורר רעש עצום בגרמניה, כאשר פסל את זכר" תו של וילי בראונר, ראש עיריית ברלין, לעסוק בפוליטיקה בגרמניה, בטענה שהיגר

מחלק כרוזים נאציים שניתנו לו, לדבריו, "עלידי איש פלוגות-הסער". בימי נעוריו נכנס כאופנוען-חובב ל" גייס הממונע הנאצי-ונל-סוציאליסטי", אחת משלוש הורועות הצבאיות-למחצה של ה" מפלגה הנאצית (שתי האחרות: הסיא וה" סי"ס). משמע: הוא היה חבר פעיל במפ" לגה הנאצית. עם פרוץ מלחמת-העולם התגייס לצבא, היה בחזית סטאלנגרד תותחן נגד-מטוס, סבל מפצעי-כפור בשתי רגליו, הוכרו כ" בעל כושר לקוי. סיים את המלחמה בדרגת סגן-מישנה.

עסקן פאציפיסטי: הוא זכה למישרה קטנה במינהל אזור-הכיבוש של האמריקאים, אשר מהה העלים את עברו כנאצי פעיל. הורשה להשתתף בייסוד ה" מפלגה הנוצרית במחוז בוואריה, נבחר ל" בונדסטאג בגיל 33. העמיד פני פאציפיסט קיצוני, דבר שהיה אז באופנה, הכריז: "מי שרוצה לקחת לידיו נשק, יש לגדוע את ידיו!" **נער החצר:** שינה את עמדתו בין-לילה, כאשר החליט אדנאר, תחת לחץ אמריקאי, להקים צבא חדש. משך את עיניו אדנאר באחת האסיפות, כאשר קהל אנטי" צבאי שיסע את דברי הקאנצלר. או קפץ